

TEKSTI Riikka Koskenranta, KUVAT Pekka Sipola

YRITTÄMISEN Sisín on tekemisessä

YRITTÄMISEEN LIITTYY AJATUS MENESTYKSESTÄ. ITSENSÄ HERRANA ONNISTUMISEN PALAUTE ON YLEENSÄ VÄLITÖNTÄ, SE VOI NÄKYÄ SOLMITTUNA KAUPPANA TAI ASIAKASSUHTeen JATKUMISENA.

Tom Puusan aamut alkavat tallista, jossa hän ruokkii eläimet ja vie lampaat ja hevoset ulos. Puolen päivän aikaan hän hurauttaa autolla Nummi-Pusulassa sijaitsevalle laskettelukeskukseen kilometrin päähän ja tekee tilan nearvion. Päivisin Tomilla on aikaa katsoa sähköpostit ja maksaa laskut. Päätyönsä, eli rinteiden hoitamisen, hän tekee öisin, kun on pakkasta. Rinteet on hoidettava vähintään neljästi viikossa, jotkin kohdat päivittäin.

YRITTÄJÄ = VEROTULOT

Yhteiskunnassa, ihme kyllä, yrittämistä harvoin punnitaan itse tekemisen kautta.

Sen sijaan yrittäjä on usein yhtä kuin valtion kassaan kilahtavat verotulot. Olisiko tällä yhteys siihen, että moni yrittäjä kokee yrittäjyyden arvostamisen heikoksi yhteiskunnassa?

- Katsottaessa yrittämisen arvoa pitäisi kiinnittää huomio siihen, mitä yritys tekee. Leipurin ensisijainen arvo on siinä, että hän tekee leipää ihmisten syötäväksi. Meillä on pitkään hoettu, että yrittäjyyden ainoa arvo olisi siinä, että yrittäjä työllistää ja loppujen lopuksi maksaa verotuloja valtiolle, ajatushautomo Demos Helsingin tutkija Roope Mokka kuvaa.

Mokka uskoo tällaisen ajattelun olevan seurausta siitä, että meillä on voimakas hyvinvointivaltio, jota on pitänyt rahoittaa.

ANNIKA RAUHALA

Yrittäminen merkitsee minulle itsenäisyyttä. Mutta myös sitä, että saa tarjottua ihmisille mielekästä duunia ja oppimisen kokemuksia. Se on tosi palkitsevaa.

Roope Mokka

» – Sen vuoksi yrittäjätkin, ikään kuin asemaansa lobatakseen, ovat menneet mukaan siihen retoriikkaan, että yrittäjät ja yritykset ovat hyviä veronmaksajia. Samalla ei ole arvostettu yrittäjän tuomia muita hyviä juttuja tarpeeksi.

– Näen, että yrittäjyydelle on kokonaisuudessaan hyväksi korostaa yrittämisen muitakin arvoja kuin tulot ja verotulot. Tämä auttaisi yrittäjiä suuntaamaan toimintaansa yhteiskunnallisesti hyvin, Mokka argumentoi.

Suomen Yrittäjien johtaja **Timo Lindholm** puoles-

taan huomauttaa, että valtaosa yrittäjistä toimii paikallisesti. Niinpä yksityisten palvelujen saatavuus varsinkin pienillä paikkakunnilla on pääosin paikallisten yrittäjien varassa.

EI VASTAKAIKUA

Alhovuoren hiihtokeskus Oy:tä pyörittävä Tom Puusa kokee, ettei hän saa mitään vastakaikua liiketoimintansa kehittämiseen yhteiskunnalta tai omalta kunnaltaan.

– Olemme hukassa, kun yhteiskunnan viesti yrittä-

Kannattavuus ja yhteiskuntavastuu rinta rinnan

SY:n johtaja Timo Lindholm ja ajatushautomo Demos Helsingin tutkija Roope Mokka vastaavat viiteen väittämään yritysten merkityksestä yhteiskunnassa.

1. Talouden vaurastuminen lähtee yrityksistä.

Timo Lindholm: Kyllä. Äärimmilleen pelkistäen vaihtoehtona olisi, että jos se ei lähde yrityksistä, niin silloin sen täytyisi lähteä julkisesta taloudesta, joka rahoitetaan verovaroin. Meillä on jo aika korkea veroaste, julkisen sektorin laajentaminen tuntuu mahdottomalta.

Roope Mokka: Kyllä ja ei. Sekä yritykset, että valtio elävät yhteisistä asioista: osaamisesta, yhteiskuntarauhasta, luonnonvaroista tai vaikka Suomi-brändistä. Myös yksityisellä puolella on kahdenlaista liikettä: on olemassa globaaleja ja paikallisia kiertoja, jotka molemmat ovat yhtä tärkeitä.

2. Pk-yritykset ovat onnistuneet säilyttämään työvoimansa merkittävästi paremmin kuin suur-yritykset viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Timo Lindholm: Kyllä. Osin liittyy teollisuuden murrokseen, osin suuryritysten nopeaan ja rankkaan reagointiin talouden murroksissa. Ja osin siihen, että pienten yritysten täytyy pitää kiinni työntekijöistään. Jos yksi tai kaksi irtisanotaan, se on samalla päätös, että merkittävä osa liiketoiminnasta pistetään sivuun ehkä lopullisesti.

Roope Mokka: Kyllä. Se tulee sitä kautta, että pk-yrityksissä on sitouduttu työntekijöihin ja tunnetaan ihmiset.

» jälle, joka tekee 100 000 euron liikevaihdon vuodessa ja saa leivän pöydälle on, että tällaisella yrittämisellä ei ole mitään arvoa kenellekään.

Puusa on monipuolistanut liiketoimintaansa tavoitteellisesti ympärivuotisemmaksi; laskettelukeskuksen lisäksi hänellä on 50 lammasta, sekä karavaanialue uimarantoinen ja saunoineen. Vihannesten viljely on tarkoitus aloittaa tänä kesänä.

AIKAMOINEN JONGLÖÖRI

Miksi yrittäjä kokee olevansa täysin yksin yhteiskunnan rattaissa? Puusan mielestä hän tarvitsisi hiihtokeskus- ja karavaaniyrittäjänä jonkinasteista yhteen hiileen puhaltamista kunnan kanssa.

– En tarkoita sitä, että kunnan pitäisi pumpata minulle rahaa. Mutta heidän pitäisi joskus tehdä myönteisiä päätöksiä.

Esimerkiksi liikuntatoimen pitäisi pyrkiä siihen, että muksut lähetetään käyttämään palvelujamme, eikä lähdetä vieraan paikkakunnan keskukseseen.

Tom Puusa on ehdottanut Karkkilan kaupungille projekteja, joilla saataisiin lisää työllisyyttä ja parannusta kunnan imagoon, mutta ehdotukset ovat yrittäjän mukaan pyyhkäisty maton alle. Hän kertoo esimerkiksi olleensa yhteydessä kaupunkiin, kun hiihtokeskus teetätti

← Tutkija Roope Mokka tekee yrittäjämäisesti töitä Demos ry:ssä. Hänelle yrittäjyys merkitsee mm. sitä, että saa tarjottua ihmisille mielekästä duunia ja oppimisen kokemuksia.

→ Johtaja Timo Lindholmin mukaan yritysten taloudellinen yhteiskuntavastuu hoituu sitä kautta, että pk-yritykset koko ajan tavoittelevat parempaa liiketoimintaa. Jokainen onnistuminen tuo lisää liikevaihtoa ja mahdollisesti uusia työpaikkoja.

RAMI SALLA

3. Pk-yritykset kantavat yhteiskuntavastuutaan normaalin liiketoimintansa puitteissa pyrkiessään taloudellisesti kannattavaan toimintaan.

Timo Lindholm: Kyllä. Taloudellinen yhteiskuntavastuu hoituu sitä kautta, että pk-yritykset koko ajan tavoittelevat parempaa liiketoimintaa. Jokainen onnistuminen tuo lisää liikevaihtoa, tuloja ja mahdollisesti työpaikkoja ja sitä kautta talouden uudistumista.

Roope Mokka: Kyllä ja ei. Mielestäni liiketoiminta on neutraalia, sillä voi olla yhteiskunnallisesti sekä hyviä että huonoja vaikutuksia. Yhteiskunnallisen yrittämisen ajatus perustuu siihen, että yrityksellä voi olla myös hyviä vaikutuksia, joihin pitää kannustaa.

4. Yrittäminen on harvojen mahdollisuus.

Timo Lindholm: Ei. Suomessa on mahdollisuus yrittää. Uskon, että jarrut ovat enemmän asennepuolella kuin siinä, että lainsäädäntö tai yleiset tekijät jarruttaisivat yrittämistä. Pelisäännöissä ja kannustavuudessa on edelleen parantamisen varaa.

Roope Mokka: Kyllä, liian harvojen. Tiedetään, että Suomessa pitäisi vertailujen mukaan olla matala kynnys yrittämiseen, mutta se ei realisoidu. Kaiken järjen mukaanhan yrittäjiä pitäisi olla paljon enemmän. Kynnykset ovat enemmän henkisiä tai kulttuurisia, ja ne pitäisi purkaa.

5. Kansalaisten asenteilla on vaikutusta yhteiskunnan yrittäjämapiiriin.

Timo Lindholm: Kyllä. Asteet näkyvät käytännössä taloudellisina valintoina, siinä minkälaisilta yrityksiltä halutaan hyödykkeitä ostaa ja halutaanko käyttää julkista sektoria silloin, kun se on yrityksen vaihtoehtona.

Roope Mokka: Kyllä. Ihmisten asenteet yrittäjyydestä määräävät, mitä se yrittäjyys on. Nyt työmarkkinoilla olevista nuorista aikuisista 85 prosentilla on ammatillinen koulutus. Tällä porukalla on suuret vaatimukset työuralleen.

Esimerkiksi liikuntatoimen pitäisi pyrkiä siihen, että muksut lähetetään käyttämään palvelujamme, eikä lähdetä vieraan paikkakunnan keskukseen.

Tom Puusa

» viemärintijärjestelmän Karkkilaan. Hän ehdotti päättäjille, että samalla vaivalla luotaisiin kevyen liikenteen väylä. Mutta kaupunki ei kuitenkaan lähtenyt mukaan hankkeeseen. Nyt tiellä ajetaan 80 km/h, eikä liikkuminen kävellen ja pyörällä ole välttämättä turvallista.

– Olemme liikunnallinen laskettelukeskus ja siinä mielessä mielestämme merkittävä meriitti koko kaupungille.

sen kulut kolminkertaisiksi mutta pankki ei myönnä lainaa.

– Kun menin kahden huonon talven jälkeen talouslaman jylätessä vuonna 2009 hakemaan pankkilainaa, sanottiin, että laskettelukeskuksen pyörittäminen Etelä-Suomessa on riskibisnes, minkä vuoksi lainaa ei myönnetty.

– Myös eteläsuomalaisilla rinneyrittäjillä on laskunsa ja velvoite kehittää yhtiötä, Puusa harmittelee.

»

TAITEILUA KUILUN PARTAALLA

Valtion talouspolitiikan onnistuminen tai epäonnistuminen tuskin kiinnostaa yrittäjää, kun oma pankki näyttää hänelle ovea. Yrittäjä kohtaa taas kerran karun arjen, kun epäsuotuisat sääolosuhteet kasvattavat laskettelukeskuk-

← Alhovuoren hiihtokeskuksessa talvi ja koululaisten loma-ajat ovat sesonkia. Kesä on tappiollista aikaa, huolimatta 50-päisestä lammaskatraasta, pienimuotoisesta maanviljelystä ja karavaani-alueesta.

» Samaan aikaan hän kävi paperisotaa maaseudun kehittämiseen myönnetyn 18 000 euron EU-tuen kanssa, jota hän ei ikinä saanut.

– Ensimmäisenä talvena jouduimme lumentamaan rinteet kolme kertaa, sähkökulut ja kaikki kulut olivat sinä talvena kolminkertaiset. Minulta vaadittiin aikamoisia jonglöörin kykyjä, että sain budjetin pysymään kassassa. Yrittäminen on monesti kovaa riskinottoa.

Tämä ja edellinen talvi ovat olleet pelastus monelle hiihtokeskusyrittäjälle, Puusa sanoo.

ROMANIALAISIA TÖISSÄ

34-vuotias viiden lapsen isä nousi valtakunnan julkisuuteen loppuvuodesta 2010, kun

hän palkkasi hiihtokeskukseensa Helsingin Kalasatamassa majoittuneita romanialaisia harvennus-, korjaus- ja maataloustöihin.

Alhovuoren hiihtokeskus Oy on mukana Diakonissalaitoksen ja muiden järjestöjen vetämässä projektissa, jossa on pyritty saamaan romanialaisia pois kadulta. Enimmillään Alhovuoreessa oli töissä kuusi romanialaista; nyt keskuksessa on kaksi. Puusan luona käy projektin puitteissa tulkki joka toinen viikko, jotta työnohjaus saadaan hoidettua.

– On kiva, että myös naapurusto on halunnut antaa tukensa tähän projektiin. He ovat tarjonneet omaa viljelykalustoaan lainaksi.

Puusa työllistää 6–12 henkilöä vuodenajan mukaan. Yrityksessä työskentelevät myös hänen puolisonsa ja siskonsa.

Nuori yrittäjä nauttii työstään, vaikka bis-

↑ Tämä ja edellinen talvi ovat olleet pelastus monelle hiihtokeskusyrittäjälle, Puusa sanoo.

»

Paljon puhetta yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä

Kun puhutaan yhteiskunnallisesta yrittäjyydestä, toiset puhuvat aidasta ja toiset aidan seipästä, niin eri lailla käsitettä tällä hetkellä tulkitaan. Joka tapauksessa yhteiskunnallisen yrittäjyyden toimintamalli tai käsite aiheuttaa hämmennystä yritys kentässä. Viime vuonna TEM jopa selvitytti, pitäisikö yhteiskunnallinen yritys sisällyttää lainsäädäntöön uutena yritys muotona. Lainsäädäntöön lisäämistä ei kuitenkaan pidetty ministeriön asettamassa työryhmässä tarpeellisenä. Tätä mieltä oli myös työryhmässä mukana oleva Suomen Yrittäjät. Tutkija **Roope Moka**n mielestä ei ole tarpeellista luoda mitään uutta kategoriala liiketoiminnalle.

– Yhteiskunnallinen vaikuttavuus alkaa mielestäni olla yrityksen kestävyden ja menestyksen kannalta yhtä tärkeää kuin kannattavuus.

Mokka on ollut mukana ajatushautomo Demos Helsingin ja konsultointiyhtiö Eeran yhteisessä hankkeessa yhteiskunnallisen yrittäjyyden toimintamallien vahvistamiseksi. Hankkeen toimeksiantajat ovat Helsingin Diakonissalaitos, Sitra, Tapiola-yhtiöt ja Helsingin kaupunki.

TEM:ön raportin mukaan ministeriössä valmistellaan luovien ja palvelualojen rahastoa, joka palvelee toteutuessaan myös yhteiskunnallisten yritysten tarpeita. Yrittäjäjärjestön mielestä yhteiskunnallisen yrittäjyyden mallia ei ylipäättään tarvita Suomessa. SY:n toimitusjohtaja **Jussi Järventaus** on sanonut, että ihan kuin näissä kaavailuissa ajateltaisiin tavanomaisen yritystoiminnan olevan vähemmän hyväksyttävää tai jopa epäeettistä.

» neksen nurjat puolet aika ajoin nousvatkin esiin.

– Yrittäminen tässä on niin monipuolista. Ihmisen pitää olla vähän hullu, että haluaa tällaiseen lähteä. Olen muutaman kerran itseltäni kysynyt, pitääkö minulla todellakin olla viisi lasta, 50 lammasta ja muutama romanialainen rinneyrittäjyyden lisäksi.

NOUSUSSA YRITTÄJYYS-SUKUPOLVI

Tutkija Roope Mokka tekee yrittäjämäisesti töitä, vaikka ajatushautomo toimiikin yhdistyksenä.

– Yrittäminen merkitsee minulle ennen kaikkea itsenäisyyttä mutta myös sitä, että saa tarjottua ihmisille mielekästä duunia ja op- »

Kainalosauvoilla töihin!

JOS VA

Yrittäjänä sinä olet yrityks-
vakuutukset huomattavin

Autamme sinua laittamaa
Jatkosta päätät sinä. Terv
osoitteessa **fennia.fi**.

← Tom Puusan mielestä hän tarvitsisi hiihtokeskus- ja karavaaniyrittäjänä jonkinasteista yhteen hiileen puhaltamista kunnan kanssa.

» pimisen kokemuksi. Se on tosi palkitsevaa.

Kun Demos Helsinki aloitti vuonna 2006, toimistolla oli Moka lisäksi vain yksi tutkija. Nyt heitä on 10 ja alihankkijat sekä freelancerit mukaan laskettuna 20 lisää.

Nuoret aikuiset ja työmarkkinoille tulossa oleva sukupolvi hakevat työltään ennen kaikkea mielekkyyttä. Tämä on todistettu lukuisissa selvityksissä. Moka ja SY:n Timo Lindholm ajatukset x- ja y-sukupolvien vaikutuksesta työnantajiin

eroavat kuitenkin toisistaan. Mokka uskoo, että nämä ihmiset hakevat työtä, joka on mielekästä. Jos työnantaja pystyy osoittamaan, että hänen liiketoimintansa tukee yhteiskunnallista hyvää, hänellä on kilpailuetu.

– Näissä ihmisissä olisi upea mahdollisuus uudelle yrittäjyyden aallolle.

Lindholm arvioi, että pienet yritykset ovat tämän asian aika hyvin jo ymmärtäneet eikä heillä ole tarvetta lisätä liiketoiminnan yhteiskunnallisia ulottuvuuksia sen kummemmin.

– Työolobarometri vuodesta toiseen kertoo, että pienessä yrityksessä on mielekkäämpää tehdä töitä kuin suuressa. Pienyritykset ovat kilpailukykyisiä työntekijöiden silmissä. //

KO SATTUU, FENNIA TURVAA

Hoida ajoissa oma henkilöturvasi kuntoon. Suomen Yrittäjien jäsenenä saat muutkin Fennian. Tarjoamme huojentavia etuja kotisi ja perheesi sekä yrityksesi henkilöstön vakuutuksiin.

keysjärjestykseen ja räätälöimme tarpeisiisi sopivan vakuutusratkaisun. Tervetuloa Fenniaan, soita 010 802 290 tai jätä yhteydenottoypyntö

 Suomen Yrittäjät

 Fennia

Vakuuttamisen erikoisliike